

Högtidstal 2011

När alla Knutsbröder och Knutssystrar samlats och Högtidsstämman tagit sin början håller Åldermannen sitt Högtidstal, som för våra gamla medeltida Knutsgilles traditioner vidare till kommande generationer, med högtid, glädje och fest, präglad med stil och tradition.

"Årets Högtidstal har jag valt att ägna åt att presentera våra syskongillen. Sju av Gillena finns representerade här ikväll – endast Lund, Flensburg och Visbys stolar står tomma – och icke mindre än fyra Åldermän finns på plats.

Vid våra två senaste Högtidsstämmor har ni fått en inblick i hur Styrande Rådet och våra Tjänstemän fungerar och arbetar. Vårt Gille består av ett Styrande Råd med nio medlemmar. Tjänstemännen utgörs av tretton Bröder och Systrar med varierande arbetsuppgifter. Till att leda Gillet utses en Ålderman och sedan Gillet återuppväcktes 1944 har åtta Åldermän verkat. Som Ålderman representerar jag Gillet i olika sammanhang och ser till att så lite arbetsuppgifter som möjligt läggs på mig.

I gamla för att inte säga mycket gamla skrå står att läsa; "Åldermannen i Knutsgillena hade att vara bröderna till hjälp och stöd när och var det behövdes, att presidera vid sammankomsterna och var också berättigad till vissa förmåner". Kära Bröder och Systrar, jag kan väl kort säga att det sistnämnda är ingen tradition som vidmakthållits!

Knutsgillenas historia i Skandinavien sträcker sig nästan 1000 år bak i tiden. Att fastställa den exakta tidpunkten för det första Knutsgilletts grundande är inte möjligt. Första gången det nämns är i ett brev från kung Valdemar 1170 -82.

Genom att vara med i ett Gille påtog man sig bestämda förpliktelser mot sina Bröder och Systrar. Gillet sågs som medlemmarnas garant för ömsesidig hjälp i kritiska situationer. Med tanke på vad som pågår just nu i vår stad var man t.ex. skyldig att hjälpa varandra i rättsliga saker...

Respektive Knutsgille har sina egna stadgar men träffas med jämna mellanrum i det som kallas Åldermannasynod. Senast en sådan synod hölls var 2009 i Tumathorp. Den mest kända i Skanör är 1256. Och den mest spektakulära i Landskrona är 2004...

Knutsgillena var som mest aktiva under perioden från mitten av 1100-talet till mitten av 1300-talet.

I början av 1500-talet avslutades de ursprungliga Knutsgillenas aktiviteter som sammanhållande nätverk inom det danska riket. Med de nya tiderna raderades de flesta gillena ut. De Gillen som överlevde var Lund, Malmö, Flensburg och Ystad.

Idag finns 11 verksamma Gillen, två i Danmark – Flensburg och Ringsted, nio i Sverige – Lund, Malmö, Ystad, Landskrona, Skanör-Falsterbo, Tumathorp, Laholm, Wisby och Ronneby. Dessutom finns också ett Gille i Estland – Tallin.

Landskrona återuppväcktes år 1944 och Gillets förste Ålderman var Borgmästare August Munck av Rosenschöld.

Ett viktigt inslag i gillesamvaron utgjorde sammankomster och festligheter – inte minst adeldrickning och årshögtid. Festerna kunde sträcka sig över flera dagar och var nog så våldsamma. Det kan väl tänkas att det är utifrån dessa fester som Knutsgillenas valspråk "I Fred och Endräkt" kommer.

Lund

Lund är det största och äldsta Gillet. Som Ålderman i Landskrona tycker jag det är fantastiskt att vi kan samla 201 Bröder och Systrar till vår Knutsbal. I Lund kommer årligen uppemot 300 gillesmedlemmar för att fira. I år är det 390 Bröder och Systrar som firar med 75 recipiender.

Åldermannen heter Jan Alvå och installerades 2008. Precis som i vårt Gille förekommer promenadpolonaise och francaise. Ett inslag som inte förekommer i annat Gille är när julen dansas ut med hjälp av en gran som handgripligen kastas ut...

Malmö

Vartannat år håller Malmö Högtidssammankomst. I år är det vila som gäller. Utan över-drift har Malmö Knutsgillenas förnämsta möteslokal – Knutssalen som inryms på andra våningen i Rådhuset. Rådhuset byggdes på 1540-talet.

Malmögillet har drygt 400 medlemmar. Åldermannen heter Percy Liedholm och installerades i sin befattning år 2000.

*Skattmästare Sven och Viveca ofta i vårt gille är gäst
Ja, ni vill ju vara med där det ständigt bjuds på riktig fest
Vi hälsar er åter varmt välkomna till oss
Häng kvar, om en liten stund rockar vi loss...*

Ystad

Ett Gille med anor – har existerat med bestämdhet i över 825 år, utan avbrott! Att Ystad överlevde berodde i första hand på att Gillet var ägare till en likvagn, bårtäcke och likbärare och blev därmed ett begravningsgille...

Idag vilar ingen sorg över detta Gille – här är högt i tak och stämningen är alltid god. Nu-mera hålls Högtidsstämman på Rådhuset i Knutssalen och balen på Ystad Saltsjöbad. Ett kalas med god mat och många skratt men något för högt sovpris! På samma sätt som i vårt Gille inleds dansen med promenadpolonäs.

Ålderman är Ola Månsson som tillträdde sitt ämbete år 2007. Ikväll gästas vårt Gille av Stolsbroder Urban Fasth med maka Anne-Marie.

Flensburg

Gillet har anor från slutet av 1100-talet. Med ett smärre avbrott i slutet av 1500-talet och början av 1600-talet har Gillet verkat oavbrutet. Gillet ligger i Tyskland men är ett danskt Gille och gillespråket är danska.

Till Flensburg åker man i hög hatt, tom mage och viljan att festa i ett helt dygn.

Gillesfestligheterna går oftast av stapeln under vårt midsommarfirande. Det är det enda Gille som jag och Oldfru Monika inte besökt. Vi ämnar ändra på detta denna sommar.

Skanör-Falsterbo

Ett Gille som firade sitt 60 års jubileum för två år sedan. Till Skanör åker vi i september och då blir det kalas i Falsterbo!

Åldermannen i detta Gille heter Bengt Hansson och med hjälp av Oldfru Ewa ser Åldermannaparet alltid till att det är bra stämning på balen... Kan rekommenderas!

*Och det är faktiskt så att detta Gille med världens äldste kan stoltsera
Ja, som Ålderman, Broder Bengt i 15 år synts agera
Med pondus, ackurates och stor portion humor du vet hur man sig för
Egentligen inte så konstigt, i banken var du ju en uppskattad och bra direktör...*

Tumathorp

Utmaningarnas Gille! Ta med karta, kompass, full tank och bra bil...

Vi börjar nämligen i Tommarps kyrka, fortsätter efter en kortare bilfärd med kyrkkaffe. Därefter bär det av till Glimmingehus för Högtidsfest för att slutligen bege oss till Gislövs Stjärna för supé och en mycket trevlig Knutsbal.

Har man tur och fort lär känna Gillets Bröder och Systrar kan man dessutom få uppleva naturens mångfald med många trevliga bilbagageutrymmen i det fria med allehanda godsaker.

Trots en hel del förflyttningar är Tumathorp väl värt ett besök.

Gillet har sin Högtidsfest i början/mitten av juli och vid strålande sommarväder är fracken ingen bra uppfinning... Åldermannen heter Stefan Lamme och installerades 2009.

Ikväll gästas vi av Övermarskalk Ola Nilsson med sambo Carna Persson.

Laholm

Ett Gille som jag och Oldfru Monika besökt flest gånger och som kan rekommenderas även om det ligger i Halland.

Gillet firade år 2009 sitt 50 års jubileum med pompa och ståt.

Utmärkande för Laholmsgillet är att det varje år delas ut ett kulturstipendium på 10 000:- till ungdomar.

Åldermannen Arne Mårtensson får numera räknas som veteran i Gillessammanhang. Innan han år 2005 blev Ålderman var Broder Arne också en uppskattad Ceremonimästare med sång på sin repertoar!

När detta är sagt sjunger kören nedanstående visa:

Mel.: Baccus spelar på gitarren...

*"Ert gille är en riktig pärla...
Åldermannen, han är eran kung...
Oldfru fixar, donar, skapar...
Ja, hit åker man för att ha det bra..."*

Ålderman Arne och Oldfru Eva reser sig upp och Ålderman Arne sjunger:

*Här mår vi bra – Laholm-hurra!
Vi ses igen – Laholm-hurra!...
Tack för att vi får vara med – ikväll"*

Visby

Visby finns inte representerat här i år och har inte besökt oss så länge jag varit med i Gillet. Senast Visby besökte ett annat Gille var för två år sedan i Skanör och då körde Åldermannen från Visby vilse i Kävlinge.

Sporadiska kontakter finns med Gillet och förra året deltog Lund, Tumathorp, Laholm och vårt Gille i deras Högtidsfest. En spännande upplevelse var installationen av deras nye Ålderman.

Visbygillet återuppväcktes 1967.

Ett besök hos dem kommer att uppskattas – boka dock i tid, det finns endast plats till ca 100 personer.

Ronneby

Vårt näst yngsta Gille grundades 1989 med stor hjälp av vår dåvarande Älderman Eric Kinberg. Det var också Broder Eric som förrättade invigningen den 22 april. Högtidsstämman hålls numera i anslutning till detta datum. Knutsbalen går av stapeln på Ronnebybrunn och stämningen är alltid hög.

Äldermannen heter Lars Malmgren och har innehaft sin befattning i ett år.

*Och till Lars och Kristel som kommit hit som inbjuden gäst
Sup in allt det goda, ta detta besök som en första test
Vi hoppas få se er många gånger med duvan på ert bröst
Sjungande vårt gillet lov med klar och hög röst...*

Ringsted

Vårt yngsta Gille som återinvigt återinvigdes den 7 januari 2003.

Det var ju här i Ringsted allt började. Morden på allehanda kungar avlöste varandra och Knutsgillena växte fram i spåret av detta.

*Från gamla Danmarks ena hörn
Tänk Knutsgillet är som en gammal fin koncern
Kommer Kirsten och broder Knud
ni är så trevliga att vi till er har ett förbud
För under de åtta åren gillet existerat har Äldermän kommit och gått
I lite motvind ni kämpat men vi har förstått
Att nu har ni lyckats på gillet få fart
Så uppmaningen blir – stanna kvar på er post till allting är klart...*

*Kära gäster från Laholm i norr till Ystad i söder.
Tack för ni kom, systrar och bröder.
Ni sprider alltid glädje i vårt gille.
Sitt kvar, om en liten stund bjuds det dricka med promille...*

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det för alla Knutsgillena gamla gemensamma mottot; i ”fred och endräkt”, belagt i Malmögillet år 1533, troligen härstammande från medeltiden, utgör alltså en ledstjärna i gemenskapen.

Bröder och Systrar, gästande Gillen – utan överdrift kan allt sammanfattas med; vi har det ju bra tillsammans...

Vad skall då nästa års högtidstal handla om? I TV och radio skulle det utannonseras såhär;

Mel: Skånska slott och herresäten...

*Här kommer en trailer för att ni skall veta
2012, blir vi mera konkreta
Tal till var kvinna en gissning så god
Er Älderman hyllar med egen metod...*

Broder Ceremonimästare! Jag ber dig på det sätt som du finner lämpligt hylla våra dygdädlade Knutssystrar.

Jag ber samtliga Bröder resa sig upp
ta fram det lösa papperet som ni finner i er agenda
och vända er ett kvarts varv åt vänster
För våra Knutssystrar sjunga vi!

Mel: Skånska slott och Herresäten...

*Lyss nu till vår stämma ni kvinns här i salen
Ack Systrar, vi glädjs att ha med er på balen*

*Vår fest ni förgylla med er elegans
Vi buga och hurra och ber om en dans...*

För våra undersköna, bedårande och ljuvliga Knutssystrar föreslår jag att vi utbringar ett 3 x 3 faldigt leve. De leve... "

Lennart Söderberg
Ålderman